

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 60/04-70

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. mája 2004 v senáte zloženom z predsedu Eduarda Bárányu a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť Ing. arch. L. B., bytom R., zastúpeného advokátkou Mgr. Z. K., PhD., B., ktorou namieta porušenie svojich práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu vo Zvolene sp. zn. 11 Er 30/03 z 20. marca 2003 a konaním, ktoré mu predchádzalo, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. arch. L. B. podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu vo Zvolene sp. zn. 11 Er 30/03 z 20. marca 2003 a konaním, ktoré mu predchádzalo, p o r u š e n é b o l o .

2. Zrušuje uznesenie Okresného súdu vo Zvolene sp. zn. 11 Er 30/03 z 20. marca 2003.

3. Ing. arch. L. B. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 15 000 Sk (slovom pätnásťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd vo Zvolene povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd vo Zvolene je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia Ing. arch. L. B. advokátke Mgr. Z. K., PhD., B., vo výške 13 200 Sk (slovom trinásťtisíc dvesto slovenských korún) na jej účet do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti Ing. arch. L. B. vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. mája 2003 doručená sťažnosť Ing. arch. L. B., bytom R. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. Z. K., PhD., B., ktorou namieta porušenie svojich práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol č. 1“) uznesením Okresného súdu vo Zvolene sp. zn. 11 Er 30/03 z 20. marca 2003 (ďalej len „okresný súd“ a „uznesenie z 20. marca 2003“) a konaním, ktoré mu predchádzalo.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa vyplýva, že okresný súd poverením č. 5611 018273 z 15. januára 2003 poveril súdneho exekútora JUDr. M. J., so sídlom v L., (ďalej len „exekútor“), vykonaním exekúcie proti povinnému Roľníckemu družstvu Látky (ďalej len „povinný“ alebo „žalovaný“) na uspokojenie pohľadávky sťažovateľa ako oprávneného vo

výške 320 625 Sk s príslušenstvom na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia okresného súdu sp. zn. Cb 432/01 z 19. decembra 2001 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 41 Cob 110/02 z 30. októbra 2002. Exekúcia na návrh oprávneného proti povinnému je vykonávaná na tomto exekútorskom úrade pod sp. zn. EX 41/03.

Povinný podal v predmetnej veci 17. marca 2003 návrh na odklad exekúcie s odôvodnením, že 7. januára 2003 podal dovolanie voči vyššie uvedenému právoplatnému rozhodnutiu okresného súdu. Okresný súd uznesením sp. zn. 11 Er 30/03 z 20. marca 2003 povolil odklad exekúcie do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní povinného proti rozsudku okresného súdu sp. zn. Cb 432/01 z 19. decembra 2001 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 41 Cob 110/02 z 30. októbra 2002.

K porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a jeho uznesením sp. zn. 11 Er 30/03 z 20. marca 2003 došlo podľa sťažovateľa tým, že okresný súd:

- nedoručil sťažovateľovi návrh povinného na odklad exekúcie, nevyzval sťažovateľa, aby sa k nemu vyjadril, nevyslúchol sťažovateľa a rozhodol o ňom bez nariadenia pojednávania,
- rozhodol o návrhu povinného na odklad exekúcie príliš rýchlo, a teda aj na úkor záruk spravodlivosti,
- vyniesol svoje uznesenie, ktorým povolil odklad exekúcie, bez toho, aby prijateľným spôsobom posúdil fakty,
- pri rozhodovaní o návrhu povinného na odklad exekúcie vôbec nezvažoval, či medzi odkladom exekúcie a sledovaným legitímnym cieľom všeobecného záujmu (t. j. záujmu na právnej istote) existuje proporionalita,
- nebol pri rozhodovaní o návrhu povinného na odklad exekúcie nezávislý,
- nepripustil v poučení uznesenia, ktorým povolil odklad exekúcie, možnosť podať proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok,

- neuviedol vo svojom uznesení, proti ktorému nepripustil opravný prostriedok, relevantné a dostatočné dôvody a svoje odôvodnenie založil viac-menej na legalistickej argumentácii.

Podľa sťažovateľa postupom okresného súdu pri prejednávaní a rozhodovaní o návrhu povinného na odklad exekúcie, ako aj samotným uznesením okresného súdu sp. zn. 11 Er 30/03 z 20. marca 2003 došlo k porušeniu aj čl. 20 ústavy a čl. 1 protokolu č. 1. V tejto súvislosti argumentuje tým, že vymožitelnosť jeho pohľadávky sa stala v dôsledku odblokovania účtu povinného až do rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) o dovolaní vážne ohrozená a nechránená.

Sťažovateľ poukazuje na to, že nemal k dispozícii prostriedok nápravy proti uzneseniu okresného súdu o povolení odkladu exekúcie, namieta aj porušenie čl. 13 dohovoru.

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd

- deklaroval porušenie jeho práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie a na rozhodnutie vecí v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, vlastníckeho práva podľa čl. 20 ústavy a čl. 1 protokolu č. 1 a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru okresným súdom, a to jeho uznesením sp. zn. 11 Er 30/03 z 20. marca 2003 a konaním, ktoré mu predchádzalo,

- zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 11 Er 30/03 z 20. marca 2003 a vec vrátil na ďalšie konanie,

- priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 000 000 Sk, ktoré je okresný súd povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu,

- uložil okresnému súdu povinnosť uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátke Mgr. Z. K., PhD., vo výške 21 990 Sk do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažovateľ tiež navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu sp. zn. 11 Er 30/03 z 20. marca 2003 a exekútorovi uložil po opätovnom zablokovaní účtu povinného zdržať sa vykonávania exekúcie v prospech sťažovateľa, a to až do rozhodnutia ústavného súdu o tejto sťažnosti.

Ústavný súd 18. februára 2004 sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namieta porušenie svojho práva podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 protokolu č. 1 uznesením okresného súdu sp. zn. 11 Er 30/03 z 20. marca 2003 a konaním, ktoré mu predchádzalo, prijal na ďalšie konanie uznesením sp. zn. III. ÚS 60/04. Vo zvyšnej časti sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, lebo vzhľadom na charakter veci, kde je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predsedníčka okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu v liste doručenom ústavnému súdu 7. apríla 2004 vyjadrila k jednotlivým bodom sťažnosti. Uviedla, že súd v zmysle § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) v znení neskorších predpisov nemá povinnosť doručovať návrh na odklad exekúcie ani povinnosť vyzývať oprávneného, aby sa k návrhu vyjadril. Taktiež nie je daná povinnosť súdu nariadiť pojednávanie o odklade exekúcie. Poukázala na tú skutočnosť, že spôsob vybavenia veci sudcom (rozhodnutie o odklade exekúcie), ktorý patrí v rámci kraja medzi najlepších sudcov, je pre neho bežný, jeho nezávislosť pri rozhodovaní oprávnený nenamietal. K námietkam týkajúcim sa rozhodovacej činnosti sudcu, keďže nie je oprávnená ju skúmať, sa nevyjadrila.

Predsedníčka okresného súdu však poznamenala, že ustanovenie § 56 Exekučného poriadku nepripúšťa možnosť podať odvolanie proti uzneseniu, ktorým sa rozhoduje o odklade exekúcie. Exekučný súd nie je kompetentný posudzovať oprávnenosť a dôvody podaného dovolania, ak zistí, že bolo podané dovolanie proti exekučnému titulu, povolí odklad exekúcie. Na základe uvedeného predsedníčka súdu nepovažovala sťažnosť za dôvodnú.

II.

Na základe listinných dôkazov predložených samotným sťažovateľom v uvedenej veci, ako aj dokumentácie zaslanej súdnym exekútorom vykonávajúcim predmetnú exekúciu ústavný súd zistil tento skutkový stav:

Okresný súd rozsudkom sp. zn. Cb 432/01 z 19. decembra 2001 v právnej veci sťažovateľa ako žalobcu zaviazal žalovaného zaplatiť sťažovateľovi sumu 320 625 Sk s príslušenstvom do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Krajský súd rozsudok súdu prvého stupňa napadnutý odvolaním žalovaného potvrdil rozsudkom sp. zn. 41 Cob 110/02 z 30. októbra 2002. Rozhodnutia nadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť 6. decembra 2002.

Na základe uvedeného exekučného titulu po podaní návrhu sťažovateľa ako oprávneného na exekúciu zo 7. januára 2003 a vydaní poverenia na výkon exekúcie (č. 5611 018273) okresným súdom upovedomil poverený exekútor účastníkov konania o začatí exekúcie upovedomením sp. zn. EX 41/03, ktoré bolo povinnému doručené 27. januára 2003.

Povinný vzniesol v zákonom stanovenej lehote proti exekúcii námietky, ktorých dôvodom bolo ním 10. januára 2003 podané dovolanie proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 41 Cob 110/02 z 30. októbra 2002.

Písomným podaním zo 14. marca 2003 povinný vzal späť námietky voči exekúcii a z toho istého dôvodu (podanie dovolania) podal 17. marca 2003 návrh na odklad exekúcie.

Okresný súd ako súd exekučný uznesením sp. zn. 11 Er 30/03 z 20. marca 2003 povolil odklad exekúcie do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní povinného proti rozsudku okresného súdu sp. zn. Cb 432/01 z 19. decembra 2001 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 41 Cob 110/02 z 30. októbra 2002. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v oddelení „Cb“ tohto súdu zistil, že povinný podal dovolanie proti rozsudku okresného súdu sp. zn. Cb 432/01 z 19. decembra 2001 a o tomto dovolaní nebolo v tom čase ešte rozhodnuté, pričom od výsledku dovolacieho konania závisí, či bude možné v exekúcii pokračovať, alebo či exekúciu bude musieť súd zastaviť.

V nadväznosti na toto rozhodnutie 24. marca 2003 vo veci konajúci exekútor zaslal Všeobecnej úverovej banke, a. s., expozitúre v Detve, príkaz na odblokovanie účtu povinného.

Medzičasom najvyšší súd vydal 30. septembra 2003 uznesenie, ktorým zamietol dovolanie povinného ako neprípustné (toto uznesenie bolo doručené okresnému súdu 29. decembra 2003).

Dňa 4. februára 2004 bola medzi účastníkmi exekučného konania uzavretá dohoda o čiastočnom dobrovoľnom splnení záväzku. Povinný uhradil sťažovateľovi v deň podpisu istinu pohľadávky vo výške 320 625 Sk a trovy konania 83 286 Sk, pričom bol dohodnutý splátkový kalendár za účelom splatenia úrokov z omeškania.

III.

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd svojich občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania

a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd.

Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takéhoto postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie.

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavíť nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

Tieto závery sa v celom rozsahu uplatňujú aj v nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí, ktorý tvorí osobitný druh civilného procesu patriaci do právomoci všeobecných súdov a orgánov určených osobitným zákonom.

Článok 2 ods. 2 ústavy obsahuje ústavné pravidlo, v rámci ktorého každý orgán verejnej moci vrátane štátnych orgánov sám (autonómne) určuje nielen to, aký druh právnej úpravy použije pri rozhodovaní, ale aj to, akým spôsobom prikróčí k jeho výkladu v súlade s princípom právneho štátu, ktorý je vyjadrený v citovanom článku ústavy. Ústavný príkaz, ktorý je obsiahnutý v čl. 2 ods. 2 ústavy, je súčasne aj ustanovením povinnosti vykladať ústavné a zákonné normy tak, aby sa tento ústavný príkaz rešpektoval v celom vymedzenom rozsahu. Uvedené ústavné pravidlo sa vzťahuje v celom rozsahu aj na ochranu základných práv a slobôd, ktorú poskytujú orgány verejnej moci v rozsahu svojich kompetencií vrátane základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02) súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Preto pri postupe všeobecných súdov treba dbať na to, aby zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností, ktoré vyplývajú priamo zo zákona.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Účelom citovaného článku ústavy je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Takto vymedzený obsah základného práva na súdnu ochranu sa uplatňuje aj v nútenom výkone súdneho a iného rozhodnutia (II. ÚS 143/02). Aj vo výkone rozhodnutia alebo v súdnej exekúcii sa musí zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom. K naplneniu záruk na prístup k súdnej ochrane v zmysle citovaného článku ústavy dochádza až vtedy, keď uplatnené právo je efektívne vykonané. Efektívnosť výkonu tohto základného práva vyžaduje, aby všeobecný súd konal objektívne, vylúčil náhodné alebo svojvoľné uplatnenie zákonných možností na rozhodnutie a ak prijme konečné rozhodnutie, vychádzal z toho, čo objektívne zistil na základe predpísaného spôsobu zisťovania skutkového stavu v exekučnom konaní, ktorým je procesné dokazovanie.

IV.

Z uvedených ústavných princípov vychádzal aj ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia okresného súdu, ktorými bola odložená exekúcia podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku.

Základným účelom odkladu exekúcie v exekučnom konaní podľa § 56 Exekučného poriadku je ochrana toho, kto o jeho vydanie žiada, pričom však musia byť rešpektované aj základné práva toho, voči komu takéto rozhodnutie smeruje. Keďže podstatným spôsobom zasahuje do subjektívnych práv a povinností účastníkov exekučného konania, rozhodovanie o tejto veci je zverené do právomoci súdov.

Podľa názoru ústavného súdu aj na vydanie rozhodnutia o odklade exekúcie súdom sú primerane kladené požiadavky, ktoré vyplývajú z práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Znamená to, že takéto rozhodnutie musí mať zákonný podklad a nemôže byť prejavom svojvôle.

Sťažovateľ tvrdí, že bolo porušené jeho právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože okresný súd nechránil a negarantoval základné práva sťažovateľa podľa zákonného predpisu pri uplatňovaní jeho práva na uspokojenie jeho pohľadávky v rámci núteného výkonu rozhodnutia - exekúcie (rýchle, neodôvodnené rozhodnutie, bez nariadenia pojednávania a vypočutia oprávneného, bez zváženia proporcionality záujmov strán).

Podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku aj bez návrhu môže súd povoliť odklad exekúcie, ak možno očakávať, že exekúcia bude zastavená jedným zo spôsobov uvedených v § 57 citovaného zákona. Podľa judikatúry najvyššieho súdu ak možno očakávať, že exekúcia bude zastavená podľa § 57 Exekučného poriadku, súd môže podľa § 56 ods. 2 citovaného zákona povoliť odklad exekúcie vedenej nielen proti povinnej fyzickej osobe, ale aj proti povinnej právnickej osobe (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 128/2000 z 29. novembra 2000).

Zákon bližšie nerozvádza slovné spojenie „ak možno očakávať“, že na základe zákonom vymedzených skutočností dôjde k zastaveniu exekúcie. Vo všeobecnosti by malo byť aspoň osvedčené pred povolením odkladu podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku, že sa začalo konanie alebo iný právny postup, ktorých výsledkom môže byť právna skutočnosť vyvolávajúca zastavenie exekúcie.

Podľa § 254 Občianskeho súdneho poriadku na výkon rozhodnutia a na exekučné konanie podľa Exekučného poriadku sa použijú príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Podľa § 253 ods. 2 citovaného zákona predseda senátu nariadi pojednávanie, len ak to považuje za potrebné alebo ak to ustanovuje zákon.

Ústavný súd zastáva názor, že toto procesné pravidlo nemení nič na tom, že ak exekučný súd vykonáva dokazovanie (za účelom zisťovania, či sú splnené predpoklady pre odklad exekúcie), musí sa v takomto prípade v súlade s ustanovením § 122 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku nariadiť pojednávanie.

V okolnostiach prípadu exekučný súd rozhodol o odklade exekúcie bez pojednávania, pretože zistenie, že povinný podal v konaní, v ktorom bol vydaný exekučný titul, dovolanie, podľa neho nezáviselo od skutkových okolností, ktoré by musel zisťovať procesným dokazovaním. Samotná skutočnosť podania dovolania povinným ako dôvod odkladu exekúcie mu bola zrejmá zo spisu sp. zn. Cb 432/01 okresného súdu vo veci.

Zo zistení ústavného súdu však vyplýva, že okresný súd rozhodol o odklade exekúcie napriek tomu, že povinný okrem argumentu o podaní dovolania neuviedol žiadne skutočnosti odôvodňujúce právny záver o možnom zániku vymáhaného nároku, o existencii skutočností brániacich vymáhateľnosti vymáhaného nároku alebo o existencii dôvodov, pre ktoré by bola exekúcia neprípustná, a to vrátane dôvodov na zastavenie exekúcie podľa § 57 Exekučného poriadku. Vychádzajúc z právneho názoru, že podanie mimoriadneho opravného prostriedku nemá samo osebe žiaden vplyv na vykonateľnosť a právoplatnosť exekučného titulu a neznamena automaticky odklad vykonateľnosti rozhodnutia, a s poukazom na to, že povinný do rozhodnutia o odklade exekúcie nepredložil okresnému

súdu rozhodnutie najvyššieho súdu o odklade vykonateľnosti rozhodnutia, ktoré bolo exekučným titulom, okresný súd mal zvažovať v okolnostiach prípadu nariadenie tohto inštitútu vzhľadom na jeho výnimočnosť, a to tak z hľadiska podmienok, za ktorých možno odklad exekúcie nariadiť, ako i z hľadiska účinkov spojených s odkladom vykonania exekúcie.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na tú skutočnosť, že je na súde, aby podľa celého stavu veci spravodlivo zvažil pomer rizika nepriaznivých následkov spôsobených prípadným neodložením exekúcie povinnému a rizika vážneho ohrozenia oprávneného vyvolaného eventuálnym odkladom, tým zvlášť, že uznesenie o odklade nie je napadnuteľné odvolaním. Všeobecné súdy už judikovali, že nestačí povinnému doložiť návrh na odklad iba „zmenou pomerov“ (napr. podanie dovolania), ale je nutné preukázať, že už bolo začaté konanie vo veci (rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky č. 21/1981, s. 175). V naznačenom smere zákon síce chráni záujmy povinného, nesmie však zároveň ani zanedbávať záujmy oprávneného, pretože v jeho prospech už bola exekúcia nariadená a oprávnený má právo žiadať, aby v nej bolo pokračované a aby sa uspokojenie jeho nároku neodďaľovalo.

Napriek tomu, že okresný súd pri rozhodovaní o odklade exekúcie nebol oprávnený posudzovať prípustnosť dovolania, lebo túto môže a je povinný posúdiť iba najvyšší súd ako súd dovolací, z obsahu dovolania povinného, ako aj napadnutého exekučného titulu mohol zistiť, že dôvodmi uvádzanými povinným (rozhodnutia odvolacieho súdu aj súdu prvého stupňa vychádzali zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní) možno odôvodniť iba dovolanie proti rozhodnutiu, proti ktorému zákon dovolanie pripúšťa, čo v tejto veci splnené nebolo a povinný žiadny z dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku nenamietal. V konečnom dôsledku dovolací súd práve z týchto dôvodov dovolanie povinného odmietol podľa § 243b ods. 4 a § 218 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku.

Štrasburská judikatúra vyžaduje, aby sa v prípade, ak konanie prebieha len na jednom stupni, rešpektovali všetky záruky spravodlivého procesu v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vo veci *Fredin v. Švédsko* Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) uviedol, že v súdnom konaní, ktoré sa vedie v prvej a jedinej inštancii, právo na verejné prerokovanie záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru oprávňuje na ústne vypočutie (rozhodnutie ESLP z 23. februára 1994, séria A, č. 283- A, s. 10-11, §§ 21-22) .

Pod právom na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k vykonávaniu dokazovania treba rozumieť, že účastníkovi konania musí byť poskytnutá možnosť podieľať sa zákonom ustanoveným spôsobom na dokazovaní, čo znamená dôkazy navrhovať, byť prítomný na vykonávaní dokazovania (§ 122 ods. 1 OSP) vrátane práva klásť účastníkom otázky (§ 126 ods. 3 OSP) a k navrhovaným a už vykonávaným dôkazom sa vyjadrovať (§ 123 OSP a § 129 ods. 1 OSP). Z výpovede oprávneného by sa bol okresný súd napríklad dozvedel skutočnosť, ktorá bola významná pre posúdenie tohto návrhu a ktorá nebola súdu všeobecne známa. Touto skutočnosťou bol fakt, že v sťažovateľovej veci už raz prebehlo dovolacie konanie na najvyššom súde.). Z toho dôvodu musí mať účastník konania možnosť byť prítomný na dokazovaní vo veci (IV. ÚS 130/03). Pokiaľ sa tak nestalo, je takéto pochybenie možné označiť ako postup súdu, ktorým bola sťažovateľovi ako účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom.

Sťažovateľ tvrdil, že okresný súd nebol pri rozhodovaní o návrhu povinného na odklad exekúcie nezávislý, vo svojom uznesení neuviedol relevantné a dostatočné dôvody a svoje odôvodnenie založil viac-menej na legalistickej argumentácii.

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Preto ustanovenie § 157 ods. 2 a 3 OSP v spojení s § 167 ods. 2 a § 254 ods. 3 OSP treba z hľadiska vyššie uvedených článkov ústavy a dohovoru aj s ohľadom na príslušnú judikatúru ESLP (napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko* z 21. januára 1999, ods. 26 týkajúci sa

povinnosti súdov odôvodniť svoje rozhodnutia) vykladať a uplatňovať tak, že uznesenie okresného súdu o odklade exekúcie musí obsahovať v odôvodnení dostatočné a relevantné dôvody, na základe ktorých je vynesené.

Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať nielen dôvodov, pre ktoré možno očakávať, že exekúcia bude zastavená v zmysle § 57 Exekučného poriadku, ale aj proporcionality medzi odkladom exekúcie a sledovaným legitímnym cieľom všeobecného záujmu, dôsledkov odkladu na postavenie sťažovateľa, ktorý je odkladom výrazne znevýhodnený oproti povinnému, účelu Exekučného poriadku, ktorým je predovšetkým ochrana oprávneného. Pri odôvodňovaní je potrebné rovnako brať do úvahy povinnosť exekútora odblokovať po povolení odkladu exekúcie účty povinného a neexistenciu opravného prostriedku proti uzneseniu súdu o povolení odkladu exekúcie.

Aj keď v okolnostiach prípadu nič vierohodne nespochybňuje nezávislosť okresného súdu pri rozhodovaní o odklade exekúcie, pretože rýchle vyhovenie návrhu povinného na odklad exekúcie nespochybňuje samo osebe nezávislosť súdu, ústavný súd zistil, že vyššie uvedenými ustanoveniami sa okresný súd vo veci dostatočne neriadil.

Z dôvodov uvedených v tejto časti ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením okresný súd porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa sťažovateľa postupom okresného súdu pri prejednávaní a rozhodovaní o návrhu povinného na odklad exekúcie, ako aj samotným uznesením okresného súdu sp. zn. 11 Er 30/03 z 20. marca 2003 došlo k porušeniu aj čl. 20 ústavy a čl. 1 protokolu č. 1.

Ústavný súd vykladá a aplikuje čl. 20 ústavy tak, aby jeho výklad a aplikácia boli v súlade s čl. 1 protokolu č. 1 (PL. ÚS 17/00) i s jeho výkladom a aplikáciou Európskeho súdu pre ľudské práva. Preto posudzuje námietky sťažovateľa týkajúce sa porušenia práv podľa čl. 1 protokolu č. 1 a čl. 20 ústavy spoločne, čo mu umožňuje i to, že sťažovateľ

namieta porušenie svojich práv podľa čl. 1 protokolu č. 1 a čl. 20 ústavy rovnakým skutkovým stavom.

V danej veci právo priznané právoplatným a vykonateľným súdnym rozhodnutím patrilo sťažovateľovi. Keďže zo strany povinného nedošlo k dobrovoľnému uspokojeniu pohľadávky sťažovateľa, tento musel pristúpiť k nútenému výkonu tohto rozhodnutia – k exekúcii. No napriek legitímnemu očakávaniu, že mu bude jeho pohľadávka s príslušenstvom úspešne vymožená, pretože na účte povinného, zablokovanom exekútorom, bolo dostatok finančných prostriedkov na úhradu celej jeho pohľadávky, musel strpieť jej vyporiadanie uplynutím doby (od rozhodnutia okresného súdu o povolení odkladu exekúcie do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní), ktoré sťažovateľ pociťuje ako „stratu“ svojho majetku (vlastníctva). Aj z judikatúry ESĽP vyplýva, že „majetky“ môžu byť buď majetky existujúce, alebo majetkové hodnoty vrátane pohľadávok, o ktorých sťažovateľ môže tvrdiť, že má aspoň „legitímnu nádej“ na ich zhmotnenie (rozsudok ESĽP vo veci PINE VALLEY DEVELOPMENTS LTD. a iní v. Írsko z 29. novembra 1991 a rozsudok ESĽP vo veci PRESSOS COMPANIA NAVIERA S. A. a iní v. Belgicko z 20. novembra 1995). V tejto súvislosti sťažovateľ argumentuje tým, že vymožitelnosť jeho pohľadávky sa stala v dôsledku odblokovania účtu povinného až do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní vážne ohrozená a nechránená.

Ústavný súd sa nezaoberal tým, či sťažovateľ ako oprávnený naozaj utrpel ujmu v dôsledku súdom povoleného odkladu exekúcie, pretože pre posúdenie, či došlo k zásahu do jeho vlastníckeho práva v zmysle čl. 20 ústavy, bolo takéto zistenie v danej veci bez právneho významu. Podľa názoru ústavného súdu k zásahu do tohto práva sťažovateľa došlo v danej veci už tým, že napriek jeho „legitímnemu očakávaniu“ pri splnení podmienok a predpokladov vymedzených procesnými predpismi (Exekučným poriadkom) sťažovateľ ako oprávnený v exekúcii nemal k dispozícii ten druh zákonnej ochrany jeho vlastníckeho práva, ktorý mu zákon pri takomto prejave vôle poskytuje. Je nepochybné, že rozhodnutie okresného súdu sa týka práva, ktoré podstatne ovplyvňuje, mení dobu, kedy je nárok sťažovateľa realizovaný. Podstata tohto zásahu spočíva v tom, že okresný súd, pred ktorým povinný svojím prejavom vôle - návrhom na odklad exekúcie vyvolal za tým

účelom občianske súdne konanie, neposkytol rovnakú úroveň ochrany jeho vlastníckemu právu k tým veciam, ktoré boli predmetom exekúcie (v okolnostiach prípadu išlo o finančné prostriedky na účte povinného v banke), akú poskytol rovnakému právu povinnému (I. ÚS 59/00). V týchto intenciách súd aj pri odklade exekúcie má skúmať pomer rizika zvlášť nepriaznivých následkov spôsobených prípadným neodložením exekúcie povinnému a rizika vážneho ohrozenia oprávneného vyvolaného odkladom. Európsky súd pre ľudské práva vyslovil v kauze Scollo v. Taliansko a Spadea a Scalabrino v. Taliansko stanovisko, že „... musí existovať rozumný proporčný vzťah medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom...“ (rozsudky ESLP z 28. septembra 1994: Scollo v. Taliansko 24/1994/471/552, Spadea a Scalabrino v. Taliansko 23/1994/470/551).

Podľa názoru ústavného súdu taký postup okresného súdu, keď nezvažoval vyššie uvedené skutočnosti, ale exekúciu odložil do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní, v okolnostiach prípadu nezodpovedá ani základnému právu podľa čl. 20 ústavy.

Ústavný súd preto vyslovil, že okresný súd porušil uvedeným postupom a rozhodnutím základné právo sťažovateľa podľa čl. 20 ústavy.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Na základe citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde preto ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu. Vzhľadom na vývoj konania v exekučnej veci sťažovateľa, keď uznesením najvyššieho súdu o zamietnutí dovolania povinného (toto uznesenie bolo doručené okresnému súdu 29. decembra 2003) odpadol dôvod odkladu exekúcie (uplynula doba povolenia odkladu) a exekútor pokračuje vo vykonávaní exekúcie podľa Exekučného poriadku bez ďalšieho uznesenia súdu, bolo už bez právneho významu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími požiadavkami sťažovateľa na rozhodnutie ústavného súdu.

V.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'účinenie. Ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'účinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'účinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“.

S'ťažovateľ žiada primerané finančné zadost'účinenie, a to vo výške 1 000 000 Sk. Návrh na priznanie primeraného finančného zadost'účinenia odôvodňuje trvajúcim pocitom právnej neistoty, poníženosti a nedôvery v spravodlivé súdne pojednávanie a rozhodovanie jeho veci.

Pri určovaní výšky primeraného finančného zadost'účinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadost'účinenie podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc práve okolnosti prípadu, keď s'ťažovateľ vedel alebo mohol vedieť, že odkladom exekúcie jeho hmotnoprávny nárok nebol dotknutý, pričom odklad realizácie jeho judikovaného práva je kompenzovaný vysokými sankčnými úrokmi z výšky pohľadávky, možno sumu 15 000 Sk považovať za primerané finančné zadost'účinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde. S'ťažovateľom požadovanú výšku primeraného finančného zadost'účinenia ústavný súd považuje v okolnostiach prípadu za neprimeranú.

VI.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiada, aby ústavný súd zaviazal okresný súd uhradiť trovy konania jeho právnej zástupkyňi za 5 úkonov právnej služby vo výške 21 350 Sk a 5 x 128 Sk ako režijný paušál, spolu 21 990 Sk.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách požadovaných právnou zástupkyňou sťažovateľa vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ bol vo veci úspešný, a preto je potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom a podľa ktorého ak predmet sporu nie je oceníteľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna tretina výpočtového základu. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceníteľná peniazmi.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Právna zástupkyňa vykonala úkony právneho zastúpenia v prospech sťažovateľa v roku 2003. Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2002 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 12 811 Sk.

Podľa takto určených kritérií je výška odmeny za jeden úkon právnej pomoci 4 270 Sk podľa ustanovenia § 16 ods. 1 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. Ústavný súd priznal právnej zástupkyni sťažovateľa trovy právneho zastúpenia za tri preukázané úkony právnej pomoci, a to prevzatie a prípravu veci, podanie vo veci samej, ako aj vyjadrenie vo veci, spolu vo výške 12 810 Sk. Ústavný súd rozhodol aj o priznaní náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 19 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., t. j. trikrát 128 Sk. Vo zvyšnej časti požadovaným trovám právneho zastúpenia ústavný súd nevyhovel.

Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto nálezu.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa k tomuto nálezu pripája odlišné stanovisko sudcu Juraja Babjaka k odôvodneniu rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2004

Odlišné stanovisko sudcu Juraja Babjaka

1. Podľa § 32 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pripájam toto odlišné stanovisko k nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 60/04 z 19. mája 2004 (ďalej len „ústavný súd“ a „nález“), ktorým bolo: 1. vyslovené, že základné práva Ing. arch. L. B. podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Protokolu č. 1 k dohovoru (ďalej len „protokol k dohovoru“) uznesením Okresného súdu vo Zvolene sp. zn. 11 Er 30/03 z 20. marca 2003 (ďalej len „okresný súd“ a „napadnuté uznesenie“) a konaním, ktoré mu predchádzalo, porušené boli; 2. zrušené napadnuté uznesenie; 3. priznané primerané finančné zadost'učinenie sťažovateľovi vo výške 15 000 Sk; 4. uložené okresnému súdu uhradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa a 5. nevyhovené sťažnosti vo zvyšnej časti.

Pretože súhlasím so všetkými výrokmi nálezu, odlišné stanovisko sa týka len jeho odôvodnenia, ktoré treba v niektorých zásadných otázkach doplniť alebo vyjadriť inak.

2. Ústavným problémom v tejto veci bolo povolenie odkladu exekúcie – ktorej vykonaním poveril okresný súd súdneho exekútora 15. januára 2003 proti povinnému na uspokojenie pohľadávky sťažovateľa s príslušenstvom na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku okresného súdu č. k. Cb 432/01-83 z 19. decembra 2001 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 19. decembra 2001“) v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41 Cob 110/02 z 30. októbra 2002 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) – napadnutým uznesením okresného súdu z 20. marca 2003 z dôvodu podľa § 56 ods.2 Exekučného poriadku, keďže povinný podal proti rozsudku krajského súdu mimoriadny opravný prostriedok, dovolanie.

3. Ústavný súd už riešil v inej veci (sp. zn. III. ÚS 128/02) námietku sťažovateľa o porušení jeho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy z dôvodu, že exekučný súd neodložil, resp. nezastavil exekúciu z dôvodu ním podaného dovolania.

V uznesení z 18. septembra 2002 ústavný súd poukázal na odôvodnenie napadnutého uznesenia exekučného súdu, že „... *Vychádzajúc z právneho názoru, že podanie mimoriadneho opravného prostriedku nemá samo osebe žiaden vplyv na vykonateľnosť a právoplatnosť exekučného titulu a neznamená automaticky odklad vykonateľnosti rozhodnutia s poukazom na to, že povinný do rozhodnutia o námietkach nepredložil okresnému súdu rozhodnutie najvyššieho súdu o odklade vykonateľnosti rozhodnutia, ktoré bolo exekučným titulom, námietky proti exekúcii, ako aj návrh sťažovateľa na odklad exekúcie zamietol ...*“. Ústavný súd tiež dodal, že „... Z vyššie uvedeného vyplýva, že sťažovateľ mal možnosť v konaní o dovolaní pred najvyšším súdom navrhnúť odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia a v prípade kladného rozhodnutia najvyššieho súdu o jeho návrhu vzniesť účinné námietky proti exekúcii podľa § 50 ods. 1 Exekučného poriadku a vyhnúť sa tak exekúcii ... Sťažovateľ teda mal k dispozícii dostupný a účinný prostriedok ochrany svojich práv, na použitie ktorého bol v zmysle osobitných predpisov oprávnený, ktorý však bez toho, že by mu v tom bránila zákonná prekážka, nevyužil ... “. Sťažnosť ohľadne namietaného porušenia práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy potom odmietol ako neprípustnú v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

4. V teraz prejednávanej veci okresný súd aplikoval § 56 ods. 2 Exekučného poriadku, podľa ktorého aj bez návrhu môže súd povoliť odklad exekúcie, ak možno očakávať, že exekúcia bude zastavená. Na záver odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol, že „*Od výsledku dovolacieho konania závisí, či bude možné v exekúcii pokračovať alebo či exekúciu bude musieť súd zastaviť. Preto súd vyhovel návrhu povinného na odklad exekúcie až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o podanom dovolaní.*“

Postup sudcu pri povolení odkladu exekúcie v podstate obhajovala aj predsedníčka okresného súdu v jej liste adresovanom ústavnému súdu z 1. apríla 2004. Okrem iného uviedla, že súd nemá povinnosť doručovať návrh na odklad exekúcie ani povinnosť vyzývať

oprávneného, aby sa k návrhu vyjadril; nie je daná povinnosť súdu nariadiť pojednávanie o odklade exekúcie; exekučný súd nie je kompetentný posudzovať oprávnenosť a dôvody podaného dovolania, pričom pokiaľ zistí, že bolo podané dovolanie proti exekučnému titulu, povolí odklad exekúcie.

5. Postup a rozhodnutie okresného súdu pri povolení odkladu exekúcie z dôvodu podaného dovolania povinným sú ústavne neakceptovateľné už z hľadiska princípu legality podľa čl. 2 ods. 2 ústavy (štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon).

Je nepochybné, že exekúcia bola nariadená ohľadne právoplatného a vykonateľného rozsudku okresného súdu z 19. decembra 2001.

O právoplatných a vykonateľných súdnych rozsudkoch platí prezumpcia ich zákonnosti a ústavnosti, dokiaľ nie je rozhodnuté inak [napr. Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní o dovolaní alebo ústavným súdom v konaní o ústavnej sťažnosti]. Z platného právneho poriadku vyplýva, že do vykonateľnosti takéhoto rozhodnutia pri jeho napadnutí mimoriadnym opravným prostriedkom (dovolaním) alebo ústavnou sťažnosťou môže byť primárne zasiahnuté len tými orgánmi, ktoré o uvedených prostriedkoch nápravy konajú a rozhodujú. V tomto prípade ide o najvyšší súd, pretože podľa § 243 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) pred rozhodnutím o dovolaní môže súd, ktorý o ňom má rozhodnúť, odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

Povolenie odkladu exekúcie napadnutým uznesením okresného súdu znamenalo vlastne odloženie vykonateľnosti rozsudku okresného súdu z 19. decembra 2001, hoci jeho vykonateľnosť môže primárne v súvislosti s podaným dovolaním odložiť len najvyšší súd. Okresný súd teda už vzhľadom na princíp legality podľa čl. 2 ods. 2 ústavy nemohol povoliť odklad exekúcie z dôvodu podaného dovolania povinným, pokiaľ vykonateľnosť rozsudku okresného súdu z 19. decembra 2001 neodložil podľa § 243 OSP najvyšší súd.

Napadnuté uznesenie okresného súdu je ústavne neakceptovateľné aj vnútorne. Okresný súd na jednej strane aplikoval § 56 ods. 2 Exekučného poriadku (odklad exekúcie možno povoliť, ak možno očakávať, že exekúcia bude zastavená), na druhej strane však v odôvodnení tohto uznesenia robí výsledok dovolacieho konania otáznym („*Od výsledku dovolacieho konania závisí, či bude možné v exekúcii pokračovať alebo či exekúciu bude musieť súd zastaviť*“), čo už nesvedčí o pozitívnom očakávaní, že exekúcia bude zastavená.

Takáto vnútorná rozpornosť odôvodnenia napadnutého uznesenia súvisí s prekročením príslušnosti okresným súdom. Okresnému súdu ako exekučnému súdu vôbec neprislúchalo, aby akýmkoľvek spôsobom spochybňoval v exekučnom konaní právoplatnosť a vykonateľnosť rozsudku okresného súdu z 19. decembra 2001 z dôvodu podaného dovolania, pretože otázky právoplatnosti a vykonateľnosti označeného rozsudku patrili do príslušnosti dovolacieho, teda najvyššieho súdu.

Skutočnosť, že dovolanie povinného bolo napokon uznesením najvyššieho súdu z 30. septembra 2003 odmietnuté ako neprípustné, nesprávnosť postupu a napadnutého uznesenia okresného súdu dotvára.

6. Na exekučné konanie sú aplikovateľné čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a v hre boli preto práva na súdnu ochranu, resp. na spravodlivé súdne konanie. Napr. podľa rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 19. marca 1997 vo veci *Hornsby v. Grécko* (§ 40) výkon súdneho rozhodnutia je považovaný za integrálnu súčasť prejednávania veci („*trial*“) z hľadiska čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo na výkon rozhodnutia vyplýva z princípu vlády práva.

Predmetom exekučného konania bola peňažná suma, ktorá bola sťažovateľovi priznaná právoplatným a vykonateľným súdnym rozhodnutím, a preto išlo o jeho vlastníctvo v zmysle čl. 20 ústavy a čl. 1 protokolu k dohovoru. Exekúcia došla do štádia, keď už bol zablokovaný aj účet povinného (ktorý musel byť v dôsledku povoleného odkladu odblokovaný).

Postup okresného súdu, ktorý konal a rozhodol o návrhu povinného na odklad exekúcie z dôvodu podaného dovolania bez toho, aby sťažovateľ o tomto návrhu vedel a mal možnosť sa k nemu vyjadriť, je evidentným porušením jeho práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd už v náleze sp. zn. I. ÚS 23/01 uviedol, že «Slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité aj v čl. 20 ods. 1 ústavy, implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v tomto čl. 20 ods. 1 ústavy a ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. ústavy».

ESĽP napr. v rozsudku z 21. mája 2002 vo veci Jokela v. Fínsko (No. 28856/95) hovorí tiež o „inherent procedural requirements“ (základných procesných požiadavkách) čl. 1 protokolu k dohovoru.

Porušenie vyššie označených garancií procesnej povahy okresným súdom znamenalo potom aj porušenie vlastníctva sťažovateľa podľa čl. 20 ústavy a čl. 1 protokolu k dohovoru.

V Košiciach 19. mája 2004